

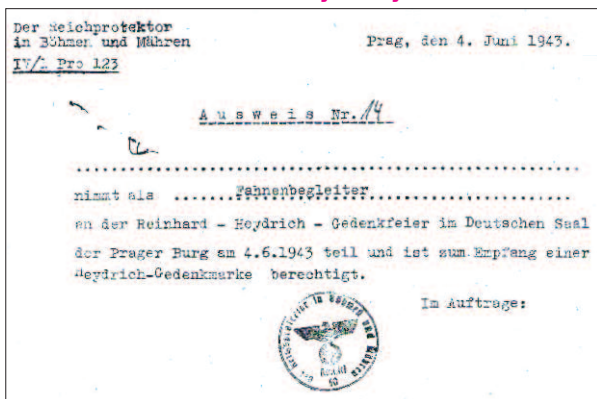
Pamětní známka, aršík a tisky k výročí úmrtí R. Heydricha (2)

V minulém čísle jsme otiskli první část studie, která se zabývá okolnostmi vydání příplatkové známky, aršíku a dalších tisků u příležitosti prvního výročí úmrtí zastupujícího říšského protektora R. Heydricha. Cílem je poskytnout relevantní podklady ke studiu těchto materiálů vyskytujících se na filatelistickém trhu. Dnes tuto studii dokončíme. Rozsáhlé přílohy, které přesahují únosnou míru tištěné podoby v časopisu, a celý text naleznete na webu www.filatelie.cz.

JAN DOBROVOLNÝ

Obsazení sedadel v sále je částečně uvedeno v pláncu nalezeném v archivu [7]. Vyobrazena je pouze přední polovina sálu, kde jsou na sedadla předních řad vepsána jména osob. Čitelnost jmen psaných drobným písmem tužkou není sice nejlepší, ale v kombinaci s údaji z literatury [12] lze řadu osob identifikovat. Z toho lze odvodit, že zasedací pořádek se neřídil číslem pozvánek. V první řadě jsou i osoby s číslem pozvánky 33 a 34, ve 2. řadě č. 302, ve 3. řadě č. 51 a 77 atd. Rozhodující zřejmě byla příslušnost k delegované skupině. Uvádění účastníků na jejich místa v sále zajišťoval služební personál.

Průkazky na tryznu

Obr. 8: Průkazka pro služební personál.

Překlad textu průkazky:

„Říšský protektor v Čechách a na Moravě / Praha, 4. června 1943 / Průkazka č. 14 / (řádek na dopsání jména) / účastník se jako praporečnick na vzpomínkové slavnosti na Reinharda Heydricha v Německém sále Pražského hradu 4. června 1943 a je oprávněn k přijetí jedné Heydrichovy pamětní známky. / Z příkazu“.

Organizace tryzny vyžadovala součinnost týmu služebního personálu. Šlo o 68 osob, jejichž jmenný seznam psaný tužkou se v archivu [7] rovněž dochoval. Byli to vesměs příslušníci SS, kteří působili jako praporečníci, čestná stráž na pódiu, uvaděči na místa v sále apod. Všichni obdrželi ručně číslovanou průkazku (obr. 8), na které bylo napsáno jejich jméno a činnost, kterou při tryzně vykonávali. Průkazka byla zhotovena psacím strojem na obyčejném psacím papíru formátu A5 a opravňovala k obdržení aršíku. Stejně jako na pozvánce je i na průkazce aršík nazván „Heydrich-Gedenmarke“ (tedy Heydrichova pamětní známka).

Přidělování aršíků

Aršík byl vložen do shodně číslované obálky a při vstupu do sálu jej hosté obdrželi po předložení číslované pozvánky. Rozdělování měl na starosti vrchní poštovní rada Dr. Schauer z úřadu říšského protektora. Přestože pozvánek se dochovalo podstatně méně než aršíků, lze doložit, že hosté obdrželi aršíky se stejným číslem, jaké měla jejich pozvánka, jak je uvedeno ve Filatelii [1, 9]. Shoda je zdokumentována u aršíku č. 380, který obdržel Ladislav Šenberk [1], u aršíku č. 114, který obdržel Dr. Gustav Jonak [13] a u aršíku č. 406, který obdržel vedoucí říšského kancléřství Philipp Bouhler [8]. Lit. [6] eviduje čtyři případy existence aršíku a pozvánky se stejným číslem, ale bez konkrétních čísel a dalších podrobností. Podle Seznamu, v němž jsou u pozvaných osob uvedena i čísla jejich pozvánek, je tedy možné identifikovat i osoby, které aršík konkrétního pořadového čísla obdržely. Platí to ovšem pouze pro aršíky do č. 450.

Z tohoto pravidla existují následující výjimky. Aršíky č. 1 až 6 byly předány vysoce postaveným osobám bez toho, že by tyto osoby měly pozvánku s odpovídajícím číslem.

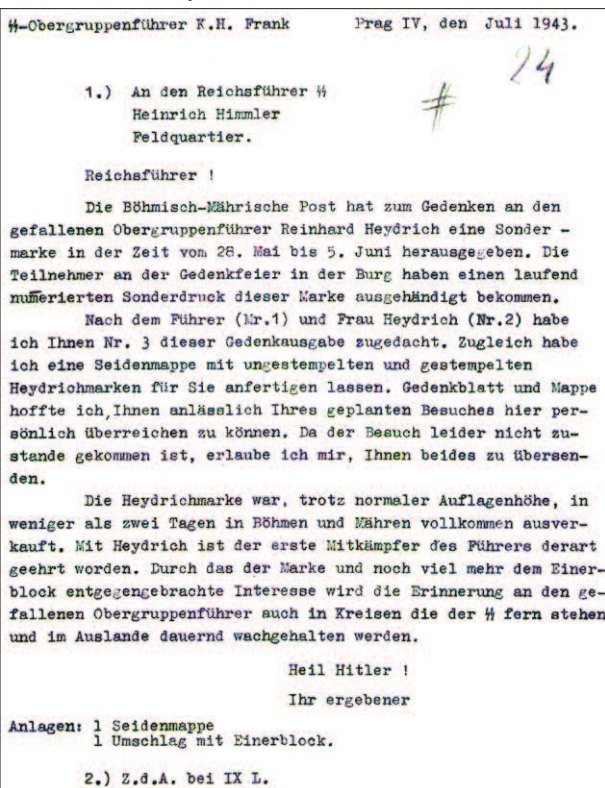
Tab. 1: Aršíky pro významné osoby

Podle archivu nebo literatury:				
aršík č.	vlastník	účast na tryzně	pozv. č.	lit.
1	Adolf Hitler	ne	-	[7,8]
2	Lina Heydrichová	ano	1	[8]
3	Heinrich Himmler	ne	-	[8]
4	Karl H. Frank	ano	5	[12]
5	Kurt Daluege	ano	-	[12]
6	Wilhelm K. Ohnesorge ^{*)}	ne	-	[8]
Podle Seznamu:				
pozv. č.	vlastník	účast na tryzně		
1	Lina Heydrichová	ano		
2	Elizabeth Heydrichová	ano		
3	Heinz Heydrich	ano		
4	Maria Heindorfová	ano		
5	Karl H. Frank	ano		
6	Dr. Emil Hácha	ano		

^{*)} ministr říšských pošt

Údaj o vlastnicích aršíků č. 4 a 5 pochází z knihy [12], kde není uvedena citace primárního pramene. S ohledem na postavení obou osob v hierarchii protektorátu by aršík č. 4 spíše příslušel Daluegemu a aršík č. 5 jeho podřízenému Frankovi (ten ostatně měl i pozvánku č. 5). V každém případě je jisté, že osoby uvedené v Seznamu s číslem pozvánek 1, 2, 3, 4, 6 a možná i 5 ob-

držely aršíky s jiným pořadovým číslem, než je v Seznamu uvedeno. Protože i zde šlo o osoby významné, je možné, že k tomu byla využita rezerva ze skupiny aršíků s nízkými čísly 38-50. Průvodní dopis k zaslání aršíku č. 3 je na obr. 9.

Obr. 9: Dopis, k němuž byl přiložen aršík a pamětní desky pro H. Himmlera.

Obsah dopisu H. Himmlerovi (24. 7. 1943):

1. „Říšský vedoucí !

Česko-moravská pošta vydala v době mezi 28. květnem a 5. červnem k uctění památky padlého Obergruppenführera Reinharda Heydricha, příležitostnou poštovní známku. Účastníkům pamětní slavnosti na Hradě byl odevzdán pamětní tisk této známky, který byl posloupně číslován.

Po Vůdci (č. 1) a paní Heydrichové (č. 2), je č. 3 tohoto pamětního vydání určeno pro Vás. Zároveň jsem Vám nechal zhotovit hedvábné desky s neorazítkovanými a orazítkovanými Heydrichovými známkami. Doufám, že pamětní aršík a desky Vám budu moci předat osobně, při příležitosti Vaší plánované návštěvy. Protože se tato návštěva bohužel neuskutečnila, dovoluji si Vám oboje zaslat.

Heydrichova známka byla i přes normální náklad, za necelé dva dny v Čechách i na Moravě úplně vyprodána. V osobě Heydricha byl takto oceněn první spolupojovník Vůdce. Díky zájmu o tuto známku, a ještě většímu zájmu o aršík, bude vzpomínka na padlého Obergruppenführera udržována při životě také v kruzích které jsou SS vzdálené a i v zahraničí.

Přílohy: 1 hedvábné desky a 1 obálka s aršíkem“

69 aršíků bylo přiděleno služebnímu personálu na základě průkazek. Z literatury [14] je známo, že aršík č. 671 obdržel Kriminalassistent S., který měl průkazku č. 15 a působil jako praporečník. V aukci Gaertner v r. 2013 byl prodán aršík č. 605, který obdržel zmocněnec pošty Rungstocks na průkazku č. 41. Na obou průkazkách bylo tužkou poznamenáno číslo aršíku, takže i v těchto případech bylo předem určeno, kdo který aršík obdrží. Dá se předpokládat, že i ostatní členové služebního personálu obdrželi aršíky s číslem nad 500.

V zadní části sálu hrála hudba v podání Německé filharmonie. Jestli obdrželi aršíky i hudebníci, kterých bylo podle filmových záběrů asi 30, není známo. Podle Seznamu jej dostal šéfdirigent orchestru Joseph Keilberth.

Další aršíky byly z různých důvodů rozesílány většinou až po tryzně, osobám neuvedeným v Seznamu. O některých se v archivu zachoval záznam. Zvláštní zmínku zasluhuje aršík zasláný na jméno Karl Jerhot. Tak se přejmenoval parašutista Karel Čurda ze skupiny Out Distance poté, co gestapa poskytl v r. 1942 informace vedoucí k dopadení atentátníků.

Tab. 2: Aršíky rozesílané poštou

Aršík č.	vlastník	datum odeslání	lit.	poznámka
23	Ernst Kaltenbrunner	29.5.1943	[8]	vedoucí říšského bezpečnostního úřadu a policie; původně v Seznamu s pozv. č. 14
406	Philipp Bouhler	26.6.1943	[8]	Dr. Gies byl požádán o aršík přítelem z NSDAP; dodatečně byla vystavena i pozvánka s č. 406
553	Erwin Schulz	23.9.1943	[8]	vedoucí hlavního říšského bezp. úřadu; reklamováno opožděným doručení pozvánky č. 53 na tryznu
679	František Šitta	8.6.1943	[1]	vysvětlení v pozn. ³⁾
683, 684	Dr. Hans H. Lammers	19.4.1944	[7]	vyhověno žádosti o zaslání 2 aršíků, s poznámkou, že Dr. Lammers již dříve aršíky obdržel
?	Karl Jerhot	10.7.1943	[15]	na základě požadavku velitele úřadovny pražského gestapa E. Gerkeho
?	Martin Wolf	12.7.1943	[15]	na základě požadavku Küblbecka; (Wolf obdržel aršík č. 25 na tryzně)
?	I. H. Böhmcker	14.9.1943	[8]	SS-OGF, Brémy; na základě žádosti zasláné K. H. Frankovi

³⁾ Článek ve Filatelii [1] uvádí jako možné vysvětlení k zaslání aršíku to, že F. Šitta byl mezi pozvanými na tryznu, dopisem ze dne 3. 6. 1943 se z účasti omluvil, a proto mu byl aršík dodatečně zaslán poštou. To ale není příliš pravděpodobné, protože na pozvání se mělo odpovědět do 1. 6. na telefonní číslo uvedené na pozvánce. Omluva odeslaná dopisem dne 3. 6. tedy prakticky neměla smysl, protože by organizátorům došla až v den slavnosti nebo až po ní. Spíše se zdá, že F. Šitta pozván nebyl a v širších přípravných seznamech pozvaných osob také není uveden. Pozvánka se v jeho pozůstalosti také nezachovala, ale to samozřejmě není argument. Možné je ale vysvětlení, že F. Šitta, který dostal podíl z odměny vypsané za dopadení atentátníků (i když samozřejmě byl odměněn za vynucený odvoz raněného Heydricha do nemocnice) možná cítil nějaké oprávnění i k získání aršíku, 3. 6. si o něj napsal a aršík mu byl zaslán s průvodním dopisem 8. 6. Možná jsou ale samozřejmě i jiná vysvětlení.

V archivu jsou podchyceny další žádosti o zaslání aršíků, např. od starosty Hradce Králové, starosty Mostu, žádost o zaslání aršíku úřednímu filatelistovi říše Dr. Bergerovi a další. Žádostem nebylo vyhověno s odkazem na příkaz aršíky bez pozvánky neposkytovat. 3. července 1943 bylo jednomu žadateli odpovězeno, že vydávání aršíků bylo ukončeno a že nadbytečné aršíky byly zničeny. Jak je vidět z tab. 2, volné aršíky však existovaly ještě i v roce 1944.

Aršík s nejvyšším číslem, který je znám, je aršík č. 719. Aršíky s vyšším číslem se ještě mohou vyskytnout, ale nejspíše byly skartovány. Připustíme-li, že aršíky č. 410 – 443 a 450 – 499 (tab. 3) nebyly využity, zbývá přibližně 635 aršíků, které byly rozděleny. Tento vykalkulovaný počet může být ještě o něco nižší, protože není jisté, zda aršíky určené osobám, které účast odřekly, byly všechny přiděleny někomu jinému. Komu, kdy a na základě čeho byly přiděleny aršíky ze skupiny 500 – 719, je známo jen částečně (6 aršíků v tab. 3 a pravděpodobně 67 aršíků pro služební personál).

Aršíky, které se zachovaly

V tab. 3 jsou zaznamenána čísla aršíků, které byly v období let 1950 až 2017 prodány na aukcích nebo byla o jejich existenci zmínka v literatuře, na internetu nebo v archivu [6, 13]. Z toho bylo 22 aršíků nově zaznamenáno v období 2011 až 2017. Aršíky jsou pro lepší přehlednost rozděleny do skupin po padesáti. Pokud se číslo aršíku nevyskytuje v *Seznamu*, nebo pokud ten, kdo jej obdržel, nebyl identifikován jiným způsobem, je číslo aršíku uvedeno tučným písmem. Je to případ většiny aršíků s čísly nad 450, ke kterým neexistovaly pozvánky, a patří sem i 7 aršíků s čísly pod 450. V těchto případech jde o aršíky původně určené osobám, které odřekly účast a nevyužité aršíky obdržel někdo jiný.

Tab. 3: Aršíky, jejichž existence je potvrzena

Skupina	aršíky číslo
1-50	2, 5, 8, 21, 23, 31, 35, 41
51-100	87, 89
101-150	101, 103, 105, 108, 109, 112, 114, 117, 122 , 129, 133, 134, 135
151-200	153 , 154, 155, 156, 159 , 163, 165, 167, 169, 178, 179, 180, 187, 195, 196, 197
201-250	206, 207, 212 , 213, 219, 220, 224, 225, 229, 230, 231, 232, 233, 237, 238, 239, 242, 247, 248, 250
251-300	254, 255, 265, 272, 280, 282 , 283, 287, 288, 290, 292, 297
301-350	306, 309, 314, 319, 320, 324, 328, 329, 337, 345, 346, 350
351-400	351, 353, 354, 355, 360, 361, 363, 364, 368, 369, 372, 373, 374 , 378, 380, 381, 382, 383, 397, 400
401-450	402, 403, 404, 406, 409 , 446, 449
451-500	500
501-550	507, 509, 510, 513, 517, 522, 532, 534, 535, 538, 546
551-600	551, 553, 562, 563, 574, 575, 576, 577, 580, 581, 585, 588, 592, 593, 596, 597, 599
601-650	605, 609, 613, 615, 616, 621, 623, 625, 626, 629, 630, 632, 633, 634, 635, 640, 649
651-700	651, 653, 657, 660, 671, 673, 674, 675, 677, 679, 681, 682, 683, 684, 692
701-750	703, 705, 712, 719

Poznámka: U čísel 153, 156, 159 nabízených na eBay, je podezření, že jde o padělky [13].

Celkem je tedy potvrzena existence 172 aršíků (bez tří podezřelých) a nějaké další neevidované budou pravděpodobně ještě v soukromých sbírkách.

Razítkované aršíky a obálka

Aršíky vydané na trzňné nebo dodatečně rozeslané byly poštovně neupotřebené; přesto však na aukcích byly později nabízeny i aršíky s otiskem pražských denních razítek. Jejich přehled je uveden v tab. 4.

Tab. 4: Známé razítkované aršíky

Aršík č.	razítko	rok zveřejnění	lit.	atest
169	Prag 1/Praha 1 (10e) -4. VI. 43-17	2001	[16]	Gilbert
229	Prag 4/Praha 4 (3a) -4. VI. 43-15	2016	[13]	Gilbert, Hefer
242	Prag 1/Praha 1 /10e) -4. VI. 43-17	2016	[13]	Gilbert, Karásek
265	Prag 1/Praha 1 (10e) -4. VI. 43-17	2010	[13]	Gilbert, Karásek, Kříschke, Pitterman
345	Prag ?/Praha ? (10e) -4.VI.42-?	2007	[24]	Gilbert, Karásek, Pitterman
381	Prag 1/Praha 1(10e) -4. VI. 43-17	1981	[6,17]	Gilbert, Pfeiffer-dodatečný otisk
532	Prag 90/Praha 90 -4. VI. 43-13	2007	[6]	Paetow-pravé razítko
551	Prag 90/Praha 90 (a) -4. VI. 43-13	?	[6]	–
596	Prag 1/Praha 1 (10e) -7. VI. 43-17	1999	[16]	Gilbert, Mahr

K atestům R. Giberta je třeba uvést, že autorem článku nebyla zkoumána jejich pravost, přičemž [16] poukazuje na skutečnost, že existují jejich padělky zhotovené po Gilbertově smrti.

Známa je i jedna původní číslovaná obálka aršíku (č. 635) s vylepenou známkou běžného archového vydání, opatřená otiskem denního poštovního razítka (Prag 10/Praha 10 (?) -4. VI. 43-15), v níž byl vložen poštovně neupotřebený aršík shodného pořadového čísla [9].

Všeobecně je přijímán názor znalce F. Beneše [2, 16, 17], že jmenovitě u razítka z pošty Praha 1 (10e) byly aršíky oraženy dodatečně, s cílem zvýšit jejich tržní hodnotu a prodejnost (zejména proto, že se některé původně poštovně neupotřebené v důsledku nevhodného uložení přilepily na podkladní karton, vložený v obálce). Je podezření, že toto razítko je v soukromých rukách a je tímto způsobem zneužíváno. U aršíku č. 169 byl i Gilbertův fotoatest rozpoznán jako padělek [16].

V časopise Die Welt [18] se objevilo v r. 2003 vysvětlení původu razítkovaných aršíků, v souvislosti s prodejem jednoho takového exempláře v dražbě. Klíčová část v překladu:

„Účastníci (trzňny – pozn. aut.) a jiné vysoce postavené osobnosti, obdrželi aršík s Heydrichovou známkou Čech a Moravy, který má výplatní schopnost a kterého bylo vydáno pouze 1000 číslovaných exemplářů. Mezi příjemci Heydrichova aršíku, byl i pražský továrník Bednar, který si v souvislosti s pamětní slavností nechal několik málo pamětních aršíků orazítkovat. Jeden z nich je možné si koupit od 3. do 7. června na 318. dražbě Köhler, za odhadní cenu 15 000 EUR“

V *Seznamu* pozvaných osob se jméno Bednar (příp. Bednář) nevyskytuje (a rovněž není známo, že by ně-

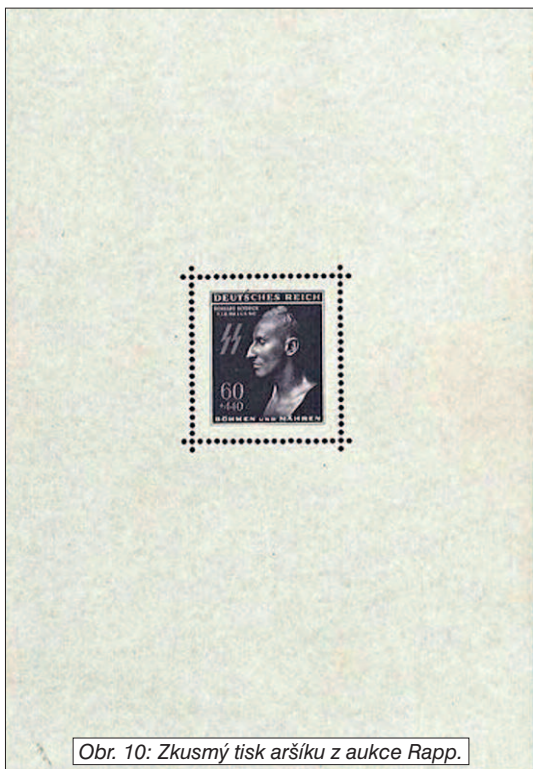
kteřá osoba – mimo v článku výslovně uvedené – obdržela více kusů aršíků), takže by muselo jít o aršíky s čísly nad 500, kde většinou není známo, kdo je obdržel. Obrázek aršíku ze zmíněné dražby se ale nepodařilo na internetu dohledat. Je také možné (a dokonce se to zdá značně pravděpodobné), že článek byl napsán účelově, se záměrem podpořit prodej aršíku v aukci, a nemusí se vůbec zakládat na skutečnosti.

Co se týká razítek pražských pošt 4 a 90, nelze vyloučit možnost, že si aršíky nechali majitelé z ochoty orazit po skončení tryzny na poště, zdá se to však značně nepravděpodobné; v této souvislosti by bylo zajímavé zjistit, zda jde o exempláře s původním svěžím lepem, nebo o kusy s lepem poškozeným přilepením, nebo dokonce bez lepu.

Zatím jediným známým případem pravého a dobového otisku razítka je už zmíněná obálka č. 635, přičemž samotný aršík zůstal neorazítkovaný [9]. Zapomenout nelze ani na skutečnost, že aršíky byly distribuovány účastníkům tryzny až v pátek 4. 6. 1943 (další osoby jej obdržely později), přičemž známky archového vydání byly prodávány jen do soboty 5. 6. 1943. Poštovní platnost aršíku sice vyplývá z oznámení o jeho vydání ve Věstníku, je ale otázkou, zda noví majitelé aršíků byli s tímto předpisem seznámeni.

Zkusmé tisky

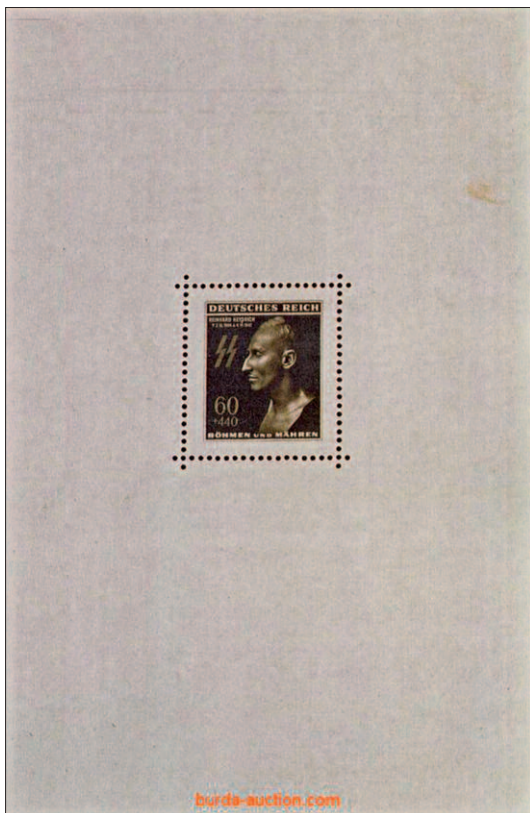
Australský sběratel J. Kellogg [13], eviduje tři zkušební tisky nečíslovaného aršíku Pof. A 111. První z nich byl prodán v aukci P. Rapp, Švýcarsko v r. 2013 (obr. 10). Pochází ze sbírky Harald Sommera, je k němu připojen atest Mahr a byl prodán za 25.620 CHF (včetně aukční přírážky). U aršíku je uveden rozměr

Obr. 10: Zkusmý tisk aršíku z aukce Rapp.

103 x 150 mm, který je mírně větší, než mají zkoumané číslované aršíky tj. 100,3-103,0 x 146,0-149,0 mm [1]. Také zoubkování je odlišné – 12½ oproti zkoumaným 13½ : 13¾. Druhý aršík byl prodán v aukci Sobotka (aukce holandských sběratelů českých známek) v roce 2016. Rozměr aršíku je 103,5 x 151 mm. Podrobnosti o třetím evidovaném aršíku nejsou uvedeny.

V ČR byl jeden zkusmý tisk prodán v aukci Burda č. 1 za 457 tis. Kč (obr. 11). Aršík je vytištěn na šedohnědém papíru s lepem, v pravém horním rohu má lehkou skvrnu a má fotoatest Maxe Mahra. Při prodeji bylo uvedeno, že pochází z pozůstalosti pilota slovenské delegace na smutečním obřadu. Žádné ze jmen členů tehdejší slovenské vlády se ale na *Seznamu* nevyskytuje a tvrzení o původu aršíku tak vypadá poněkud fantasticky.

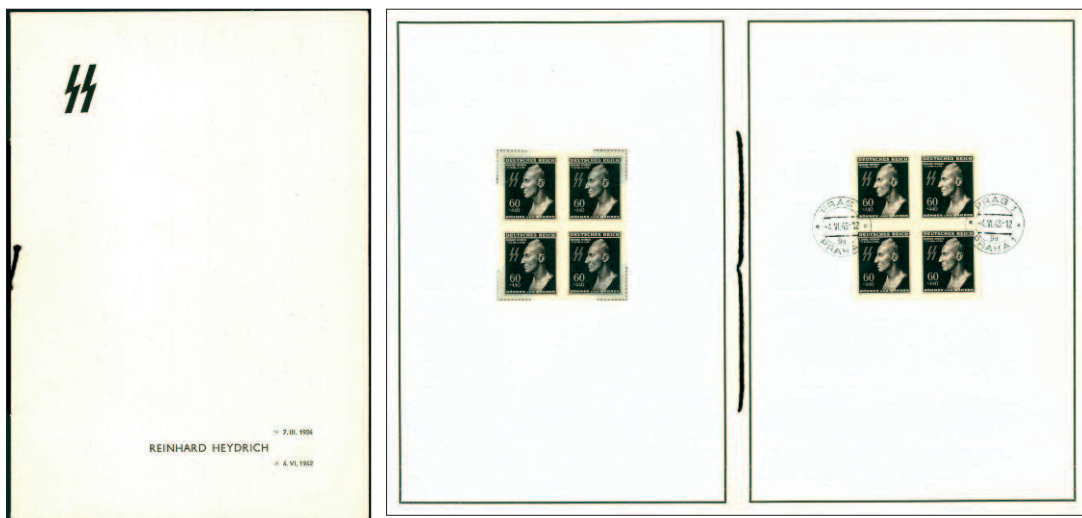

Obr. 11: Zkusmý tisk aršíku z aukce Burda.

Pamětní desky [3, 4, 5, 6, 8, 15, 19, 20]

Pamětní desky (obr. 12), byly zhotoveny z hladkého kartonu smetanové barvy o tloušťce 0,27 mm, který byl uprostřed přeložen. V rozloženém stavu mají rozměr 300 x 215 mm (v literatuře jsou i mírně odlišné rozměry). Na první straně desek je vytištěn vlevo nahoře *runový znak SS* a vpravo dole *Reinhard Heydrich a 7.III.1904* (datum jeho narození) a *4.VI.1943* (datum úmrtí).

Uvnitř desek je vložen smetanově zbarvený list hladkého papíru o tloušťce 0,12 mm. List je uprostřed přeložen, jeho rozměry v rozloženém stavu jsou 290 x 210 mm. Obě poloviny listu jsou orámovány černými linkami. V levé části je pomocí čtyř fotorůžků připevněn

Obr. 12: Pamětní desky - str. 1

str. 2

str. 3

čtyřblok Heydrichovy známky Pof. 111. V pravé části je stejný čtyřblok nalepen a oražen denním razítkem Prag 1-Praha 1, (9d), 4.VI.43-12. Vnitřní list je připevněn k vnějším kartonovým deskám ve třech bodech, pomocí černé dvoupramenné vlněné šňůrky. Obě části vnitřního listu jsou navzájem odděleny listem hedvábného papíru o rozměru 184 x 206 mm (v rozloženém stavu). Desky nebyly číslovány.

Kdo desky zhotovil není známo, rozesílala je kancelář K. H. Franka. První zmínka o deskách je v dopise z 28. května 1943, kterým byly dva kusy zaslány spolu s aršíkem Dr. Lammersovi (viz obr. 3). Další desky byly říšským ministrům rozesílány postupně ve dnech 29. května až 2. června. Vzhledem k tomu, že čtyřblok známek je razítkován denním razítkem s datem 4. června, bylo zřejmě razítko pro tento účel poštou Praha 1 zapůjčeno, nebo byly desky oraženy na poště z ochoty, s dopředu změněným datem. Název pamětních desek nebyl v době rozesílání ustálen, vyskytují se názvy: Kartonmäpchen, Mappe, Kleine Mappe, Geschenkkarton, Gedenkschrift a Vierblockmarkenmappe. V literatuře [19] se uvádí, že desek bylo zhotoveno pouze 25 kusů, z toho desky určené pro Hitlera byly v hedvábném provedení (Seidenmäpchen). Z archivních materiálů však vyplývá, že desek bylo rozdáno nejméně 87, z toho v hedvábném provedení 2 kusy.

Tab. 5: Příjemci pamětních desek

Jméno	Funkce ev. hodnost	Lit.
Adolf Hitler *)	říšský vůdce	[8]
Heinrich Himmler *)	říšský ministr vnitra a vedoucí SS	[8]
Dr. H. Lammers	ministr, vedoucí říšského kancléřství	[8]
K. W. Ohnesorge	ministr říšských pošt	[8]
J. von Ribbentrop	ministr zahraničí	[8]
Dr. W. Frick	ministr vnitra	[8]
Dr. J. Goebbels	ministr pro veřejnou osvětu a propagandu	[8]
Graf Sch. v. Krosigk	ministr financí	[8]
Dr. O. E. Thierack	ministr spravedlnosti	[8]
W. Funk	ministr hospodářství	[8]
B. Rust	ministr vědy a vzdělání	[8]

F. Seldte	ministr práce	[8]
Dr. J. Dorpmüller	ministr drah	[8]
A. Rosenberg	ministr okupovaných východ. území	[8]
Prof. A. Speer	ministr zbrojení	[8]
Herman Göring	ministr letectví	[8]
R. W. Darré	ministr výživy a zemědělství	[20]
Martin Bormann	vedoucí kanceláře A. Hitlera a ministr	[8]
R. Hildebrandt	generál policie, vedoucí rasového a osidlovacího úřadu	[8]
Dr. Meissner	vedoucí prezidentské kanceláře, Berlín	[8]
A. Axmann	vedoucí mládeže NSDAP	[8]
Dr. H. Jury	vedoucí NSDAP v župě Dolní Podunaj	[8]
F. Wächtler	vedoucí NSDAP v župě Bayeruth	[8]
Konrad Henlein	vedoucí NSDAP v župě Sudety	[8]
E. Kaltenbrunner	vedoucí říšského bezpečnostního úřadu a policie	[8]
Dr. Hencke	státní sekretář, Berlín	[8]
Fuchs	SS-OF, OdP	[8]
Franck	vedoucí policie u říšského protektora	[15]
Müller	SS-SBF	[8]
Dr. E. Weinmann	velitel SiPo a SD Praha	[8]
E. Schulz	vedoucí hlavního říšského bezpečnostního úřadu	[8]
56 kusů desek	různé hodnosti SS v Praze a Berlíně, část jmen je v archivu uvedena	[8] [15]

*) desky v hedvábném provedení

Ze seznamu osob, které pamětní desky obdržely, lze soudit, že deskám byla v tehdejší době přisuzována větší důležitost než aršíku. Ministrům a dalším vedoucím pracovníkům (v tab. 5 až po Kaltenbrunnera) byly rozeslány ještě před konáním trzny. Dalších 6 kusů bylo předáno na základě dodatečných žádostí v červenci až září 1943 a zbývajících 56 kusů bylo na Himmlerův příkaz rozdáno v srpnu vyšším hodnostem SS v Praze. Vedoucí odd. pošt a telegrafů Dr. Müller, sděluje 6. září Dr. Giesovi, že další pamětní desky už nejsou k dispozici.

V katalogu Michel Special 2015/16 jsou desky vedeny jako „Geschenkheft“ s cenovým zápisem 1.200 EUR, v roce 2013 to bylo 500 EUR. Jeden exemplář desek je údajně ve Vojenském muzeu v Praze.

Malé pamětní tisky

Po Heydrichově smrti se objevily návrhy přejmenovat Heydrichovým jménem náměstí, ulice, budovy a další objekty (byl mezi nimi např. návrh přejmenovat propast Macochu na Reinhard Heydrich Höhlen). Živelné snahy o přejmenování ukončil 26. června 1942 K. H. Frank, když přikázal, aby každý námět mu byl předem ohlášen. K přejmenování následně docházelo už v roce 1942 a ke dni 30. května 1943 bylo plánováno přejmenování dalších 20 míst v Čechách a na Moravě.

Značná pozornost byla podle archivních materiálů [21] věnována ze strany německých orgánů organizaci slavnostního přejmenování Klatovské třídy v Plzni na Reinhard-Heydrich Strasse. Slavnost se uskutečnila 30. května 1943, organizovalo ji vedení města a zúčastnil se jí K. H. Frank a další osobnosti okupační správy. První část slavnosti se odehrála před budovou Plzeňského divadla. Místa na tribuně byla vyhrazena pro účastníky, kteří obdrželi pozvánku v obálce se znakem města Plzně (obr. 13). Na slavnosti pravděpodobně obdrželi účastníci pamětní list o rozměru 139 x 205 mm, s nalepenou dvoupáskou Heydrichovy známky (obr. 14), opatřenou otiskem razítka Pilsen 1- Plzeň 1 (3b), 30.V.43-11. Jiný způsob distribuce pamětního listu si lze těžko představit, vzhledem k tomu, že použitá známka vyšla 2 dny před datem konání slavnosti. V archivních materiálech nebyla zmínka o pamětním listu nalezena, ale vzhledem k provedení není pochyb o tom, že má původ také ve vedení Plzně.

Obr. 13: Pozvánka s obálkou.

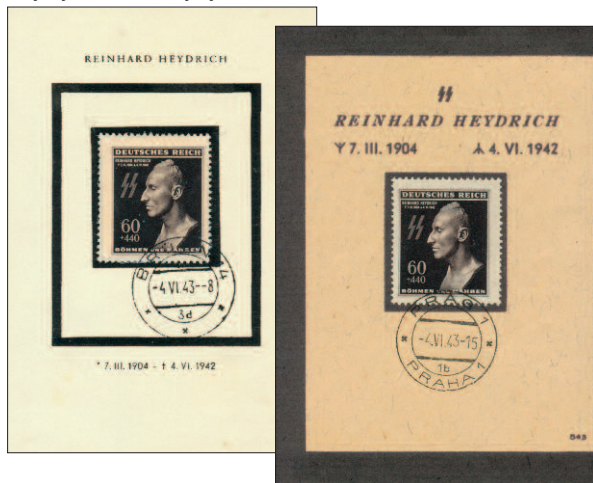
Překlad textu pozvánky:

„Na počest padlého generála Reinharda Heydricha, bude přejmenována Klatovská třída na Třidu Reinharda Heydricha. Při této příležitosti se bude v neděli 30. května 1943, v 11 hod., konat za přítomnosti představitelů pana říšského protektora / SLAVNOST / na kterou vás srdečně zv. / Místo: před Státním divadlem v Plzni. / Místa je nutno zaujmout v 10,45. / Vrchní starosta města Plzně: / Dr. Walther Sturm“.

Obr. 14: Pamětní list k přejmenování Klatovské třídy.

V katalogu pamětních tisků [3], je ve F10/2017 uvedena i skupina malých pamětních tisků, připravených k výročí Heydrichovy smrti pravděpodobně filatelistickými obchodníky. Jde o kartičky s nalepenou známkou Poř. 111, většinou s Heydrichovým jménem a s datem jeho narození a úmrtí. Zde jsou uvedeny pouze dva ilustrativní obrázky (obr. 15). Známký jsou orázeny denním razítkem velkých pošt, obvykle s datem vydání známky (28. 5. 1943) nebo s datem prvního výročí dne Heydrichova úmrtí (4. 6. 1943), pouze výjimečně se vyskytuje kartička s jiným datem, nebo neoražená.

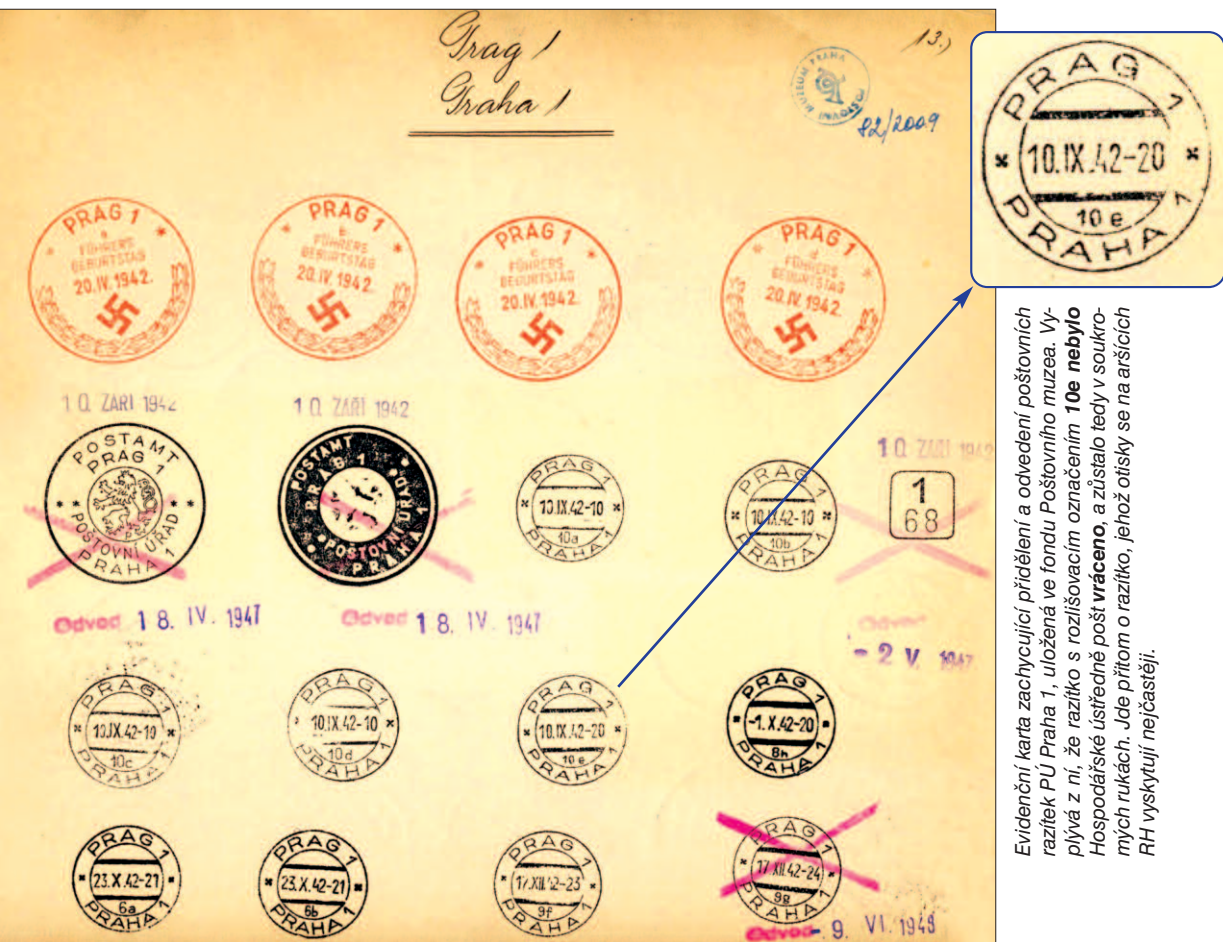
Obr. 15: Ukázka malých pamětních listů.

Děkuji kolegům filatelistům za informace, které mi pomohly při sepisování článku, a to jmenovitě V. Bulantovi za pomoc při orientaci v archivu a za vyhledání některých informací, dále australskému filatelistovi Jimu Kelloggovi a americkému filatelistovi Philu Rhoademu, kteří mi umožnili přístup do svých archivů, a znalci Františku Benešovi za konzultace při tvorbě článku.

Literatura:

- [1] Beneš, F.: Protektorátní aršík R. Heydrich 1943, Filatelie 11/1998, s. 1.
- [2] Beneš, F.: Katalog Protektorát Čechy a Morava 1939-1945, Pofis 2013.
- [3] Dobrovolný, J. – Bulant, V.: Pamětní tisky z období protektorátu Čechy a Morava, otiskováno na pokračování ve Filatelii od č. 11/2016 do č. 10/2017.
- [4] Minder, B. – Engel, H.: Schmuckblätter, Gedenkblätter/Briefe und Karten dabei auch Ersttags Belege im Protektorat Böhmen und Mähren von 1939-1945, str. 204-7, vyd. Böhmenphila Horst Engel, Landshut, Německo, 2014.
- [5] Michel katalog: Germany Specialized 2015/2016, 2. vyd., díl 2, str.39, Schwaneberger Verlag, Unterschleissheim.
- [6] Paetow, H. H.: Die Sonderausgabe zum 1. Todestag Heydrichs, Mitteilungsblatt der ArGe Protektorat Böhmen und Mähren, no. 69, beilage 77, (1987).
- [7] Národní archiv, Úřad říšského protektora v Čechách a na Moravě, dod. II, kart. 54.

- [8] Národní archiv, Státní tajemník u říšského protektora v Čechách a na Moravě, sign./č.j. 109-4/1513, kart. 95, (obr. z fol. 24, 76, a 77).
- [9] Beneš, F.: Heydrichův aršík s razítkem – zatím jen na obálce, Filatelie 7/2015, s. 31.
- [10] Deutsche Briefmarken Zeitung, č. 2, 1972, str.285.
- [11] www.YouTube.com pod názvem Tryzna za R. Heydricha na první výročí jeho zavraždění.
- [12] Čvančara, J.: Heydrich, str. 273, vyd. Gallery, 2004.
- [13] Kellogg, J.: australský sběratel, soukromé sdělení.
- [14] Heckmann, H.: časopis DBZ, č. 4, 1972.
- [15] Národní archiv, Státní tajemník u říšského protektora v Čechách a na Moravě, sign. 109-4/1515, kart. 95, (obr. z fol. 2).
- [16] Beneš, F.: Novodobý padělek fotoatestu znalce R. Gilberta, Filatelie 7/2001, s. 10.
- [17] Beneš, F.: Nebezpečí hrozí samozřejmě i v zahraničí, Filatelie 4/2013, s. 29.
- [18] www.welt.de/print-welt/article242896/Aus-der-Philatelie.html
- [19] Rhoades, P.: Exponet č. 171, list 70.
- [20] Völker, W.: Vereinsnachrichten VPhN-OS Heft 3/16, str. 12.
- [21] Nár. archiv ČR: Státní tajemník u říšského protektora v Čechách a na Moravě, sign. 109-4/443, kart. 35.
- [22] Gebhart, J. – Kuklík, J.: Velké dějiny zemí koruny české, sv. XVb, str. 62, vyd. Praha-Litomyšl, 2007.
- [23] Lidové noviny, 7. 12. 1941, s. 1.
- [24] Aukce Rapp, 2007, los č. 1510.

Evidenční karta zachycující přidělení a odvedení poštovních razítek PU Praha 1, uložena ve fondu Poštovního muzea. Vyplyvá z ní, že razítko s rozlišovacím označením **10e nebylo** Hospodářské úřadně pošt. vráceno, a zůstalo tedy v soukromých rukách. Jde přitom o razítko, jehož otisky se na aršících RH vyskytují nejčastěji.